

ПРОСТОРНА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА СРПСКЕ ХЕМИЈСКЕ БАШТИНЕ

Даница Стојиљковић и Зорана Ђорђевић

Институт за мултидисциплинарна истраживања, Универзитет у Београду

Однос према научној баштини осликава потребу једног друштва да култивише своје сећање на научни развој као интегрални део националне историје. Научна заједница је одговорна за презентовање и слику науке у друштву коме доприноси. Кроз образовну и културну праксу у јавним просторима научно наслеђе треба да доприноси изучавању историје науке и културе једног народа. Стога, просторна репрезентација научне баштине представља важан аспект у презентовању наслеђа чије је циљ да на одговарајући начин успостави међусобни однос науке и друштва. Наслеђе српске хемије могуће је пратити од 1853. године када је основана прва хемијска лабораторија на Лицеју и од када је почела да се води документација о куповини хемијских инструмената, посуђа и хемикалија. Део српске хемијске баштине први пут је представљен јавности 1993. године у оквиру монографске изложбе посвећене српским научницима у Галерији САНУ - *Сима Лозанић у српској науци и култури*. У знак сећања на *Хемиски завод*, који је изграђен 1922. године у оквиру Капетан-Мишиног здања, а исељен 1954. године, када је изграђена данашња зграда Природно-математичког факултета, 1997. године постављена је спомен табла која треба да сведочи о развоју српске хемијске науке. Године 2002. основан је Музеј хемије у приземним просторијама Хемијског факултета Универзитета у Београду, у коме је представљена целокупна српска хемијска заоставштина. С обзиром да неадекватна опремљеност и енетријерско решење Музеја не подржавају потенцијал очуваних експоната, 2013. године организована је изложба *Лабораторија великана – наслеђе српске хемије* у Галерији науке и технике САНУ. Циљ је био да се приближи хемијско научно наслеђе широј популацији, првенствено ђачком узрасту, тако да је просторна презентација изложбе требало да подржи модел неформалног и интерактивног образовања. Кроз интердисциплинарни приступ први пут је документована научна баштина и презентована у четири групе експоната: инструменти, прибор и посуђе, документа и хемикалије. Изложба је била просторно конципирана у две целине: у првом делу Галерије презентовани су хемијски инструменти при чему је акценат био на самим експонатима, док је архитектура била у другом плану; а у другом делу галеријског простора симулиран је амбијент хемијске лабораторије из краја 19. века – аутентични лабораторијски сто и витрине послужили су за излагање лабораторијског посуђа и докумената. Велика посећеност изложбе указала је на потребу јавности за овим видом приступа научној баштини, али и на проблеме везане за њену презентацију у постојећем Музеју хемије, као што су просторни капацитет музеја, конципирање сталне поставке, документовање и дигитализовање експоната.

*Рад је резултат ангажовања на пројекту 179048 (Теорија и пракса науке у друштву: мултидисциплинарне, образове и међугенерациске перспективе).